

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-715153-V/12/JG

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, *18. II. 2013*

Pan

Jan Vincent-Rostowski

Minister Finansów

Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W moim Biurze przeanalizowany został problem dotyczący braku możliwości skorzystania z ulgi podatkowej na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą przez wiernych niektórych wyznań. Zasady dotyczące ulgi podatkowej związanej z odliczeniem wydatków na tę działalność są uregulowane w wielu aktach prawnych, co w mojej ocenie utrudnia właściwe zrozumienie przepisów prawnych przez obywateli.

Większość ustaw o stosunku Państwa do określonych wyznań przyznaje wiernym możliwość odliczenia od podstawy opodatkowania wydatków na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą (np. art. 55 ust. 7 *ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz. U. z 1989 r., nr 29, poz. 154, z późn. zm.; art. 40 ust. 7 *ustawy z dnia 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego*, Dz. U. z 1991 r., nr 66, poz. 287, z późn. zm.¹).

¹ Wykaz pozostałych przepisów dających taką możliwość: 1) art. 29 ust. 5 *ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Zielonoświątkowego w Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1997 r., nr 41, poz. 254, z późn. zm.); 2) art. 26 ust. 5 *ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1997 r., nr 41, poz. 253, z późn. zm.); 3) art. 24 ust. 5 *ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1997 r., nr 41, poz. 252, z późn. zm.); 4) art. 27 ust. 5 *ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Polskokatolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1995 r., nr 97, poz. 482, z późn. zm.); 5) art. 28 ust. 5 *ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Adventystów Dnia Siódmego w Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1995 r., nr 97, poz. 481, z późn. zm.); 6) art. 33 ust. 5 *ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Chrześcijan Baptystów w Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1995 r., nr 97, poz. 480, z późn. zm.); 7) art. 29 ust. 5 *ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa*

Takich regulacji nie zawierają jednak następujące akty prawne:

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o stosunku Państwa do Wschodniego Kościoła Staroobrzędowego, nie posiadającego hierarchii duchownej (Dz. U. z 1928 r., nr 38, poz. 363, z późn. zm.),

ustawa z dnia 21 kwietnia 1936 r. o stosunku Państwa do Muzułmańskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1936 r., nr 30, poz. 240, z późn. zm.),

ustawa z dnia 21 kwietnia 1936 r. o stosunku Państwa do Karaimskiego Związku Religijnego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1936 r., nr 30, poz. 241, z późn. zm.),

ustawa z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do gmin wyznaniowych żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., nr 41, poz. 251, z późn. zm.).

Jednocześnie przepisy ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r., poz. 361, z późn. zm.) nie przyznają takiej możliwości wiernym tych wyznań, gdyż ustawa ta reguluje możliwość obniżenia podstawy opodatkowania jedynie w przypadku kwot darowizn na cele kultu religijnego.

W mojej ocenie, brak jest argumentów, które uzasadniałyby wyłączenie możliwości korzystania z ulgi podatkowej związanej z wydatkami na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą przez wiernych wyżej wymienionych wyznań. Tym bardziej, że przepisy niektórych z tych ustaw wprost przewidują możliwość zbierania ofiar m.in. na działalność charytatywno-opiekuńczą (art. 27 ust. 1 *ustawy o stosunku państwa do gmin żydowskich*). Obecny stan prawny wzbudza uzasadnioną wątpliwość co do zgodności z art. 25 ust. 1 Konstytucji RP stanowiącym, że kościoły i związki wyznaniowe są równouprawnione. Pragnę także zauważyć, że konieczne jest poddanie analizie przez Pana Ministra pozostałych przepisów dotyczących spraw podatkowych Kościołów. I tak np. *ustawa o stosunku państwa do gmin żydowskich* nie zawiera przepisów zwalniających z opodatkowania przychodów z działalności niegospodarczej Gmin

do Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1995 r., nr 97, poz. 479, z późn. zm.); 8) art. 19 ust. 2 *ustawy z dnia 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1994 r., nr 73, poz. 324, z późn. zm.); 9) art. 34 ust. 2 *ustawy z dnia 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1994 r., nr 73, poz. 323, z późn. zm.).

żydowskich i Związku Gmin, podczas gdy przepisy innych ustaw kościelnych - np. ustawy o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego - regulują takie preferencje.

Kolejna kwestia, na którą chciałabym zwrócić uwagę Pana Ministra, dotyczy uregulowania w szeregu różnych aktów prawnych warunków zastosowania ulgi podatkowej związanej z darowiznami na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą, co powoduje trudności w prawidłowej interpretacji przepisów. Konieczne jest także ujednoczenie i dostosowanie terminologii, którą posługują się tzw. ustawy kościelne do obowiązujących regulacji prawnych.

Jak już wyżej wspominałam, przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych regulują odliczanie od podstawy obliczenia podatku kwot darowizn na cele kultu religijnego, natomiast regulacje dotyczące odliczenia od podstawy opodatkowania wydatków na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą są w większości usytuowane w tzw. ustawach kościelnych (z wyjątkiem niektórych wymogów stawianych przez ustawodawcę, np. warunku dokumentowania darowizn pieniężnych dowodem wpłaty na rachunek bankowy obdarowanego). Taki stan prawny jest przyczyną wielu sporów pomiędzy podatnikami a organami podatkowymi, które ostateczne rozstrzygnięcie znajdują dopiero przed Naczelnym Sądem Administracyjnym. Usytuowanie przepisów dotyczących darowizn na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą w różnych ustawach (tzw. ustawy kościelne i ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych) nie sprzyja pogłębianiu zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wywodzonej z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Chciałabym również wskazać, że przepisy niektórych z tzw. ustaw kościelnych (ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego) operują słownictwem charakterystycznym dla poprzednio obowiązujących ustaw podatkowych, niedostosowanym do obecnego brzmienia ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (przykładowo: wskazują na „*wyłączenie z podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym i podatkiem wyrównawczym*”), co również nie wpływa korzystnie na prawidłowe odczytywanie woli ustawodawcy przez obywateli oraz nie służy zachowaniu przejrzystości i czytelności przepisów podatkowych.

W tych okolicznościach, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r., nr 14, poz. 147, z późn. zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o zajęcie stanowiska w sprawie, a w szczególności o rozważenie możliwości zmiany przepisów prawnych w kierunku wskazanym powyżej.

Łozą wywery srowdu

Janusz J...